

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 417/2018-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. februára 2019 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Mojмира Mamojku v konaní o sťažnosti obchodnej spoločnosti [REDACTED], zastúpenej advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Malacká cesta 5680/2B, Pezinok, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 209/2012 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 209/2012 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Bratislava I p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 209/2012 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. Okresný súd Bratislava I j e p o v i n n ý uhradiť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], trovy konania v sume 315,84 € (slovom tristopätnásť eur a osemdesiatštyri centov) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. Emílie Korčekovej, Malacká cesta 5680/2B, Pezinok, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti s'ťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 417/2018 z 13. novembra 2018 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie s'ťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 209/2012 (ďalej aj „namietané konanie“).

2. Zo s'ťažnosti, z príloh k nej pripojených ako aj z vyžiadaného spisu okresného súdu vyplýva, že s'ťažovateľka sa žalobou podanou na okresnom súde 14. novembra 2012 domáhala voči žalovanej Slovenskej republike – Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaná“) zaplatať odškodného – nemajetkovej ujmy vo výške

11 140,87 € s prísl. podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zodpovednosti za škodu“) ako kompenzácie za prietahy spôsobené v exekučnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 4 Er 499/2005. Okresný súd výzvou z 24. mája 2013 vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za návrh v lehote 10 dní od jej doručenia. Vzhľadom na to, že sťažovateľka súdny poplatok nezaplatila, okresný súd konanie o jej žalobe uznesením č. k. 25 C 209/2012-28 zo 4. júla 2013 (ďalej len „uznesenie o zastavení konania“) zastavil. V odôvodnení uvedeného uznesenia okresný súd uviedol, že výzva na zaplatenie súdneho poplatku bola sťažovateľke doručená na základe fikcie doručenia podľa § 48 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“). Uznesenie o zastavení konania nadobudlo právoplatnosť 17. augusta 2013.

3. Dňa 16. februára 2016 sťažovateľka doručila okresnému súdu odvolanie proti uzneseniu o zastavení konania, v ktorom namietala, že predmetné uznesenie jej nebolo účinne doručené, a preto jej okresný súd svojím postupom odňal možnosť konať pred súdom [§ 221 ods. 1 písm. f) OSP]. Na základe jej odvolania došlo k predloženiu spisu Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“), ktorý prípisom z 3. novembra 2016 uložil okresnému súdu povinnosť zisťovať skutočnosti týkajúce sa pôvodného doručovania uznesenia o zastavení konania, inak povedané, či boli dodržané podmienky pre uplatnenie fikcie doručenia. Po vykonaní uložených úkonov krajský súd prípisom z 21. decembra 2017 uložil okresnému súdu opätovne doručovať napadnuté uznesenie sťažovateľke. Sťažovateľka vzhľadom na plynutie odvolacej lehoty zaplatila súdny poplatok za žalobu, čo viedlo okresný súd k vydaniu rozhodnutia o zrušení uznesenia o zastavení konania (uznesenie č. k. 25 C 209/2012 z 25. júna 2018). Aktuálne okresný súd vo veci sťažovateľky pokračuje.

4. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti namieta, že okresný súd nekoná v jej veci bez zbytočných prietahov, keďže napadnuté konanie trvá už viac ako 5 rokov a 8 mesiacov a dosiaľ nie je právoplatne skončené. Zastáva názor, že v napadnutom konaní dochádza k porušovaniu ňou označených práv, a preto v petite žiada, aby ústavný súd nálezom

vyslovil, že postupom okresného súdu v namietanom konaní bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a prikázal okresnému súdu konať v označenom konaní bez zbytočných priet'ahov. Zároveň sťažovateľka požaduje, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 6 300 € a náhradu trov právneho zastúpenia.

5. Ústavný súd v okolnostiach danej veci považoval za vhodné vyžiadať ešte v prípravnej fáze konania spisový materiál okresného súdu týkajúci sa namietaného konania. Tento bol spolu s vyjadrením predsedníčky okresného súdu a prehľadom procesných úkonov vykonaných v namietanom konaní doručený ústavnému súdu 8. októbra 2018. Predsedníčka okresného súdu k veci uviedla, že sa jej podaná sťažnosť javí nedôvodná. Ozrejmila, že sťažovateľkou namietaná celková dĺžka konania bola ovplyvnená procesným postupom okresného súdu súvisiacim s nesplnením základnej procesnej podmienky zo strany sťažovateľky, a to poplatkovej povinnosti. V tejto súvislosti uviedla, že *«Povinnosť zaplatiť súdny poplatok za žalobu vzniká podaním žaloby. Nesplnenie poplatkovej povinnosti ako vecnej procesnej podmienky podľa zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) je prekážkou postupu súdu, ktorá môže viesť k zastaveniu konania. Pri hodnotení plynulosti konania sp. zn. 25 C 209/2012 je podstatnou najmä skutočnosť, že konanie bolo prvotne skončené na základe uznesenia (uznesenie č.k. 25 C 209/2012-28 zo dňa 04.07.2013, pôvodne s evidovanou právoplatnosťou ku dňu 17.08.2013), ktorým došlo k zastaveniu konania pre nesplnenie poplatkovej povinnosti sťažovateľa. Mám zato, že konanie do tohto času nebolo poznačené priet'ahmi.»*. Ďalej predsedníčka okresného súdu uviedla, že *„... jediné obdobie nečinnosti súdu možno vidieť len v období od prvotného skončenia veci na základe zastavenia konania pre nezaplatenie súdneho poplatku po doručenie odvolania proti tomuto rozhodnutiu. Síce ide o obdobie od 17.08.2013 do 16.02.2016, avšak tunajší súd v danom čase konanie evidoval ako právoplatne skončené. Podané odvolanie sťažovateľom bolo v tomto období jeho jediným úkonom, pričom súd po jeho doručení ďalej opäť postupoval.“*. Okresný súd tiež poukázal na nečinnosť samotnej sťažovateľky, ktorá si dôsledne nestrážila svoje práva a prvý záujem o vec prejavila po dva

a pol roku od (neskôr zrušeného) uznesenia o zastavení konania, keď 3. februára 2016 nahliadla do spisu. Okrem toho „zo sťažnosti, obsahu súdneho spisu sp. zn. 25 C 209/2012, ani z registra správy nevyplýva, že by sa sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti sťažoval u predsedu súdu na prieťahy v konaní. Dokonca, z obsahu spisu nevyplýva, že by sťažovateľ urgoval postup súdu, či inak priamo namietal jeho nečinnosť.“. K sťažnosti sťažovateľky zaujala stanovisko i zákonná sudkyňa, ktorá v stručnosti uviedla prierez namietaným konaním.

6. Ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľky na ďalšie konanie, podaním z 9. januára 2019 zaslal vyjadrenie okresného súdu právnej zástupkyňi sťažovateľky s možnosťou zaujatia stanoviska v lehote 7 dní od doručenia prípisu. Právna zástupkyňa sťažovateľky podaním doručeným ústavnému súdu 22. januára 2019 oznámila, že sťažovateľka súhlasí s upustením od ústneho pojednávania. K stanovisku okresného súdu sa však vecne nevyjadřila.

7. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

8. Z predloženého spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 25 C 209/2012 ústavný súd zistil, že vo veci boli až dosiaľ vo vzťahu k predmetu sťažnosti vykonané tieto pre jej posúdenie relevantné procesné úkony:

- 19. februára 2013 okresný súd uznesením vyzval žalovanú na vyjadrenie k žalobe,
- 24. mája 2013 okresný súd vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku,
- 30. mája 2013 sa okresnému súdu vrátila zásielka obsahujúca výzvu na zaplatenie súdneho poplatku adresovaná sťažovateľke s poznámkou „adresát neznámy“,
- 4. júla 2013 okresný súd vydal uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku (rozhodnutie právoplatné 17. augusta 2013),

- 16. februára 2016 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu o zastavení konania zo 4. júla 2013,

- 22. februára 2016 až 25. júna 2018 okresný súd a krajský súd v súčinnosti so stranami sporu vykonávali úkony smerujúce k rozhodnutiu o odvolaní sťažovateľky proti uzneseniu o zastavení konania (zaslanie odvolania žalovanej, výzvy adresované sťažovateľke, predloženie opravného prostriedku krajskému súdu na účel rozhodnutia, zaplatenie súdneho poplatku zo strany sťažovateľky); tieto úkony vyústili do vydania uznesenia o zrušení rozhodnutia o zastavení konania,

- 16. júla 2018 až 23. augusta 2018 okresný súd vykonával úkony spojené s doručovaním vyjadrení strán sporu.

III.

9. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prerokovaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

11. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08), a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

12. Pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie už označených práv vychádza ústavný súd zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

13. Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa strana sporu obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

14. Táto povinnosť súdu vyplývala do 30. júna 2016 z § 6 OSP, ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. V súčasnosti od 1. júla 2016 tieto povinnosti vychádzajú zo zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), najmä z čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní tvoriacich predmet úpravy tohto poriadku.

15. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila i v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu (napr.

I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

16. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom napadnutého konania je nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Konania tohto typu tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, preto vec nemožno posúdiť ako právne zložitú. V posudzovanej veci nešlo ani o skutkovo komplikovanú záležitosť, ktorá by vyžadovala osobitný prístup okresného súdu. Prieťahy v namietanom konaní preto ústavný súd nepovažuje za dôsledok vyvolaný právnou alebo skutkovou zložitou prejednávanej veci.

17. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prieťahov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľky. Ústavný súd po preskúmaní obsahu zapožičaného spisu musí prisvedčiť okresnému súdu v tom smere, že sťažovateľka sa o svoju vec (od podania žaloby) riadne nezaujímalala, okresný súd o zmene svojho sídla neinformovala (predchádzajúce sídlo sťažovateľky bolo v obchodnom registri zapísané ako aktuálne až do 31. mája 2015, pozn.) a prvýkrát sa aktívne do konania zapojila až nahliadnutím do spisu 3. februára 2016, t. j. po takmer dva a pol roku od vydania uznesenia o zastavení konania. Počas doterajšieho trvania konania sťažovateľka postup okresného súdu neurgovala a ani pred podaním ústavnej sťažnosti sa nestážovala na prieťahy v namietanom konaní u predsedníčky okresného súdu. Sťažovateľka tak evidentne nepostupovala v súlade so zásadou „*vigilantibus iura scripta sunt*“ [t. j. „práva patria len bdelym (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým)“, teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv], ktorá vyžaduje, aby aj strana sporu sledovala svoje subjektívne práva a robila také kroky, v dôsledku ktorých by nedochádzalo k ich ohrozovaniu a poškodzovaniu. Pokiaľ samotná sťažovateľka „pozabudla“ na osud sporu, ktorý sama iniciovala, nemožno považovať okresný súd za jediný subjekt, ktorý nesie za vzniknutú situáciu zodpovednosť.

18. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných prietahov v doterajšom priebehu konania. K porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru môže pritom podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu dôjsť nielen neodôvodnenou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

19. Ústavný súd v rámci posudzovania uvedeného kritéria zistil, že namietané konanie iniciované sťažovateľkou podaním žaloby 14. novembra 2012 prebiehalo do vydania uznesenia o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku (4. júla 2013) v zásade plynulo. Okresný súd 24. mája 2013 vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku, zásielka s touto výzvou sa však 30. mája 2013 vrátila okresnému súdu s poznámkou „adresát neznámy“. Na základe toho okresný súd 4. júla 2013 pristúpil k vydaniu uznesenia o zastavení konania, avšak aj táto zásielka sa okresnému súdu vrátila s poznámkou „adresát neznámy“, v dôsledku čoho okresný súd podľa § 48 ods. 2 OSP uplatnil fikciu doručenia a uznesenie o zastavení konania nadobudlo 17. augusta 2013 právoplatnosť. Ako už bolo uvedené, od právoplatnosti uznesenia o zastavení konania do podania odvolania sťažovateľky proti tomuto uzneseniu (16. február 2016) ubehli 2 roky a 5 mesiacov.

19.1 Aj keď okresný súd v uvedenom časovom úseku nekonal z dôvodu, že namietané konanie evidoval ako právoplatne skončenú vec (s poukazom na účinky právoplatnosti rozhodnutia znamenajúce jeho záväznosť a zásadnú nezmeniteľnosť), vzhľadom na polemiku okresného súdu a krajského súdu o správnosti aplikácie ustanovení o fikcii doručenia, ktorá viedla k záveru spočívajúcemu v opätovnom doručovaní uznesenia o zastavení konania, vyhodnotil ústavný súd túto nečinnosť (bez toho, aby mu patrilo posudzovať správnosť tohto postupu) na ťarchu okresného súdu. Na to, aby mohlo dôjsť k účinnému doručeniu na základe fikcie, musia všeobecné súdy dbať na dôsledné skúmanie splnenia zákonných podmienok na jej uplatnenie.

19.2 Napokon, pokiaľ ide o úsek namietaného konania v čase od uplatnenia opravného prostriedku sťažovateľkou (18. február 2016) do podania sťažnosti ústavnému súdu (23. august 2018), ústavný súd zistil obdobia, v ktorých ostal okresný súd krátkodobo nečinný. Išlo o obdobie od doručenia odvolania sťažovateľky (18. február 2016) do predloženia spisu krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní (18. júl 2016), t. j. obdobie 5 mesiacov, ďalej obdobie od doručenia stanoviska sťažovateľky k výzve okresného súdu (24. január 2017) do jej predloženia krajskému súdu (12. apríl 2017), t. j. 3 mesiace a obdobie od doručenia odvolania sťažovateľky proti opätovne doručovanému uzneseniu o zastavení konania spolu s potvrdením o zaplatení súdneho poplatku (5. marec 2018) do vydania uznesenia okresného súdu o zrušení rozhodnutia o zastavení konania (25. jún 2018), t. j. viac ako 3 mesiace.

20. Na základe uvedených skutočností ústavný súd konštatuje, že z celkovej dĺžky konania trvajúceho ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu 5 rokov a 8 mesiacov okresný súd 2 roky a 5 mesiacov nekonal, pretože sa domnieval, že namietané konanie je právoplatne skončené a ďalší priebeh namietaného konania poznačila jeho krátkodobá nečinnosť trvajúca spolu 11 mesiacov. Ústavný súd preto dospel k záveru, že v postupe okresného súdu došlo k zbytočným priet'ahom v napadnutom konaní, a rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

IV.

21. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy druhej vety ak porušenie práv alebo slobôd podľa čl. 127 ods. 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

22. Vychádzajúc z toho, že ústavný súd konštatoval porušenie základného práva sťažovateľky zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj zo skutočnosti, že namietané konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu

právoplatne skončené, bolo potrebné prikázať okresnému súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 209/2012 konať bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku nálezu). Ústavný súd na tomto mieste dáva do pozornosti okresného súdu, že je povinný v konaní naďalej striktne postupovať podľa ustanovení Civilného sporového poriadku (§ 470 ods. 1) vrátane využitia prostriedkov procesného útoku, procesnej obrany, ako aj sudcovskej koncentrácie s ohľadom na § 470 ods. 2 druhú vetu CSP s tým, že sporové strany nemožno sankcionovať „do minulosti“, v ktorej uvedená právna úprava neexistovala. Taktiež ústavný súd dáva do pozornosti ustanovenia § 183 a § 184 CSP, v zmysle ktorých je možné pojednávanie odročiť len z dôležitých dôvodov a na konkrétny termín.

V.

23. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

24. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

25. Sťažovateľka žiadala o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 6 300 €, ktorú považuje za primeranú, spravodlivú a *„súladnú s rozhodovacou praxou ESLP v prípade kompenzačných vecí proti Slovenskej republike, teda 1.000,- EURO a viac za každý rok stavu právnej neistoty sťažovateľa o výsledok kompenzačného konania o odškodnení“*.

26. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

27. Pri rozhodovaní o priznaní finančného zadost'učinenia ústavný súd prihliadal na doterajšiu dĺžku napadnutého konania a v rámci neho na obdobie nečinnosti okresného súdu (bod 20), ktorú treba nesporne považovať za neprimeranú. Avšak ústavný súd, vychádzajúc z poznatkov vo vlastnej rozhodovacej činnosti, a to z počtu podaní sťažovateľky a jej štatutárneho zástupcu adresovaných ústavnému súdu, ktorých je v súčasnosti viac ako 160, nemohol ponechať bez povšimnutia, že charakter týchto podaní vykazuje v súhrne aj s poukazom na prístup sťažovateľky v jednotlivých konaniach všeobecných súdov účelové využívanie procesných práv v záujme dosiahnutia vyslovenia porušenia jej práv a následného priznania finančného zadost'učinenia. Takéto správanie sťažovateľky podľa názoru ústavného súdu hraničí so zneužívaním práva, ktorého zákaz bol transponovaný i do procesných predpisov (čl. 5 CSP v spojení s § 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde).

28. Ústavný súd tak napriek konštatovaniu porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dospel k záveru, že v tomto prípade priznanie finančného zadost'učinenia neprichádza do úvahy. Ako je už uvedené v bode 27, z ďalšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu je známe, že sťažovateľka či už vo vlastnom mene alebo v mene svojho štatutára opakovane podáva na súdy stovky nekvalifikovaných a neúspešných podaní, ktorými neprimerane zaťažuje súdne a iné štátne orgány v Slovenskej republike vrátane ústavného súdu. Rovnako zneužíva vyťaženosť medzinárodných súdnych orgánov ochrany ľudských práv, ktoré niekedy dobre nerozpoznajú skutočné ciele a zámery sťažovateľky získať zo svojich káuz čo najviac finančných prostriedkov bez ohľadu na podstatu týchto sporov. Ústavný súd k tomu dodáva, že považuje síce za neakceptovateľné, ak všeobecné súdy nekonajú dostatočne plynulo, na druhej strane však finančné zadost'učinenie nemôže byť kompenzáciou neúspešne uplatňovaných nárokov.

29. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ako aj správanie sťažovateľky v namietanom konaní rozobraté na inom mieste tohto nálezu (bod 17), ústavný súd finančné zadost'učinenie sťažovateľke nepriznal, a tejto časti sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

30. V nadväznosti na bod 27 ústavný súd nad rámec vecí k správaniu sa sťažovateľky v závere poznamenáva, že úlohou súdov v súdnom procese je poskytnúť právnu ochranu správaniu čestnému. V civilnom procese je tento základný pilier zdôraznený aj materiálnou požiadavkou zakotvenou v čl. 5 CSP, podľa ktorého zjavné zneužitie práva nepožíva právnu ochranu. Súd môže v rozsahu ustanovenom v tomto zákone odmietnuť a sankcionovať procesné úkony, ktoré celkom zjavne slúžia na zneužitie práva alebo na svojvoľné a bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva, alebo vedú k nedôvodným priet'ahom v konaní. Tento článok je aplikovateľný i v konaní pred ústavným súdom (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde), ako aj v správnom súdnom konaní (§ 5 Správneho súdneho poriadku). Zásadu, že nikto nesmie mať prospech z vlastného nepoctivého správania (*nemo turpitudine suam allegare potest*), zakotvovalo už rímske právo. Táto zásada znamená, že nikto nesmie mať prospech z vlastného nepoctivého správania. Pod nepoctivým správaním v tomto univerze úvahy sa rozumie také správanie sa subjektov práva, ktoré síce nachádza oporu v platnom práve, avšak tvrdé uplatňovanie takýchto práv nie je slušné vo vzťahu k ostatným adresátom a recipientom právnej úpravy. Zákaz zneužitia práva teda predstavuje istý materiálny korektív k príliš formalistickému výkladu zákonného textu, ktorý by v konečnom dôsledku poškodzoval práva (prípadne oprávnené záujmy) iných (Števcěk, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016. s. 42 – 43.).

31. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Právna zástupkyňa sťažovateľky vyčíslila trovy konania sumou 315,84 € za dva úkony právnej služby.

32. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2017, ktorá bola 921 €, keďže ide o úkony právnej služby vykonané v roku 2018. Náhradu trov konania priznal ústavný súd za dva úkony právnej služby – prevzatie a prípravu zastupovania a podanie sťažnosti. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2018 v zmysle § 11

ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 153,50 €. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 9,21 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 162,71 € za jeden úkon uskutočnený v roku 2018. Odmena advokáta za poskytnuté služby v konaní pred ústavným súdom tak predstavuje celkovú sumu 325,42 €. Keďže výška trov konania uplatnená sťažovateľkou neprevyšuje túto sumu, ústavný súd priznal sťažovateľke odmenu vo výške uplatnenej jej právnu zástupkyňou (bod 4 výroku nálezu).

33. Náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

34. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. februára 2019